

IRAK

ÜLKE PROFİLİ

T.C.
Ticaret Bakanlığı
Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği
Genel Müdürlüğü

İçindekiler

1. GENEL BİLGİLER	3
2. GENEL EKONOMİK DURUM	5
3. DIŞ TİCARET	7
4. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR	10
5. TÜRKİYE ile TİCARET	11
EKLER:	13

1. GENEL BİLGİLER

Başlıca Sosyal Göstergeler

Resmi Adı	Irak Cumhuriyeti
Yüzölçümü (kara)	434.128 km ² (Dünya Bankası)
Başkent	Bağdat
Nüfusu (2024)	44.472.000 (IMF)
Başlıca Şehirleri	Bağdat, Basra, Musul, Kerkük, Erbil
Para Birimi	Irak Dinarı

Coğrafi Konum

Irak'ın Türkiye ve İran sınırına yakın bölgeleri dağlıktır. Çoğunlukla düzlük arazilerden oluşan Irak topraklarının %13'ü tarım alanı, %10'u otlak, %4'ü orman ve çalılıktır. Yine İran sınırında bataklıklar görülmektedir. En önemli akarsuları, kaynağı Türkiye'den doğan Fırat ve Dicle nehirleridir.

Bölgelere göre değişiklik arz eden bir iklimi vardır. Orta kesimde bulunan başkent Bağdat'ta yıllık sıcaklık ortalaması 23°C olup, en sıcak aylar Temmuz ve Ağustostur. Bu aylarda en fazla sıcaklık 43-45°C'dir. Bağdat'ta en soğuk ay 4-16°C ile Ocak'tır. Yağışın en az olduğu aylar 1 mm ortalama ile Haziran-Eylül iken en yüksek yağış ortalamasına sahip ay 28 mm ile Mart'tır.

Siyasi ve İdari Yapı

30 Ocak 2005'te yapılan ilk seçimlerle, yeni anayasayı yapmakla görevli 275 sandalyeli geçiş süreci parlamentosu ve hükümeti oluşturulmuştur. Taslak anayasa 15 Ekim 2005'te düzenlenen bir referandumla Anayasa olarak kabul edilmiştir. Kasım 2009'da seçim kanununda yapılan değişiklikle Parlamento (Temsilciler Meclisi) üye sayısı 325'e yükseltilmiştir. Milletvekili seçimleri 4 yılda bir yapılmaktadır. (<https://iq.parliament.iq/en/about/>)

Başbakan yürütmenin başıdır. Cumhurbaşkanı'nın idaredeki rolü büyük ölçüde semboliktir.

Irak, idari olarak 18 vilayetten oluşmaktadır. Valiler, yerel seçimlerde oluşan İl Genel Meclisi üyeleri arasından seçilmektedir. Sadece başkent Bağdat'ın Valisi Başbakanın önerisi ve Parlamento onayı ile belirlenmektedir. Valiler aynı zamanda belediye başkanı görevini de yürütmekte olup, Valilikler bünyesinde Belediye birimleri bulunmaktadır.

Nüfus ve İstihdam

2022 yılı itibarıyla nüfusun %59'unu 15-64 yaş grubu, %38'ini 0-14 yaş grubu oluşturmaktadır. Şehirleşme oranı %71'dir. (Dünya Bankası)

Dünya Bankasına göre, Irak'ın en kalabalık şehri olan Bağdat'ın nüfusu 7,5 milyondur. Verimli arazilere yakınlığı ve başkent de olması nedeniyle Bağdat ve çevresi, nüfusun yaklaşık dörtte birini barındırmaktadır. Bağdat'ı, Musul ve Basra vilayetleri izlemektedir.

Doğal Kaynaklar ve Çevre

Irak petrol ve doğalgaz zengini ülkedir. Petrol, ülke ekonomisinin dayandığı temel sektördür. Ham petrol ihracatı milli gelirin %60'ını, kamu gelirlerinin ise yaklaşık %90'ını oluşturmaktadır. Irak, dünyanın en düşük petrol üretim maliyetine sahip ülkelerinden birisidir.

OPEC üyesi olan Irak'ın (tespit edilmiş) petrol rezervi 145 milyar varildir. Irak rezerv itibarıyla, Venezuela, Suudi Arabistan ve İran'ın ardından OPEC üyesi 4. büyük petrol ülkesidir. Basra, Ceyhan ve Ürdün üzerinden ihracatını yapmaktadır. 2022 yılı Haziran ayı itibarıyla ihracatı 3,3 milyon varil/gündür. (SOMO: <https://somoil.gov.iq/exports>)

Irak ayrıca zengin doğalgaz rezervine de (132 tilyon feet³ / 3,7 trilyon m³) sahiptir. Irak'ın doğal gaz üretiminin neredeyse tamamı, petrol üretiminin bir yan ürünü olan ilişkili doğal gazdır (associated gas) Petrolle birlikte çıkarılan gaz yeterince değerlendirilemediğinden bir kısmı yakılmakta (flared natural gas), bir kısmı ise elektrik santrallerinde kullanılmaktadır. İhtiyacı karşılamadığından gerektiğinde İran'dan gaz ithalatı da yapılabilmektedir.

-OPEC: https://www.opec.org/opec_web/static_files_project/media/downloads/publications/OPEC_ASB_2021.pdf

-EIA: <https://www.eia.gov/international/analysis/country/irq>

2. GENEL EKONOMİK DURUM

Temel Ekonomik Göstergeler

	2022	2023	2024*	2025*	2026*	2027*	2028*	2029*
GSYİH (Cari Fiyatlarla - milyar \$)	261,37	254,42	265,89	278,81	292,15	307,47	325,2	345,07
GSYİH Büyüme (Sabit Fiyatlarla -%)	7	-2,2	1,4	5,3	3,8	3,6	3,6	3,6
Kişi Başına Düşen Milli Gelir (Cari Fiyatlarla - \$)	6.187	5.870	5.979	6.111	6.241	6.401	6.599	6.825
Tüketici Fiyat Enflasyonu (ort, %)	5	4,4	4	4	3,8	3,8	3,7	3,6
Cari İşlemler Dengesinin GSYİH'ya Oranı (%)	16,8	2,6	-3,6	-5,1	-6,7	-7,4	-8,3	-8,8
İşsizliğin Toplam İşgücüne Oranı (%)	-	-	-	-	-	-	-	-
Devletin Genel Toplam Borçlanmasının GSYİH'ya Oranı (%)	43,3	44,2	48,2	54,6	62,3	70,5	78,7	86,7

Kaynak: IMF (2024 Nisan)

*Tahmini veriler

Irak, 2024 yılı için tahmin edilen yaklaşık 266 milyar dolarlık milli geliri ile 196 ülke arasında dünyanın 51. büyük ekonomisidir. Bu çerçevede 5.979 dolarlık kişi başına düşen milli geliri ile dünyada 110. sırada yer almaktadır. (IMF)

Irak ekonomisi, petrol gelirine dayalı bir yapıya sahiptir. Milli gelirin 2/3'ünü petrol geliri oluşturmaktadır. Uluslararası petrol fiyatındaki artış veya düşüşler, ekonomik gelirini doğrudan etkilemektedir. Öte yandan, geçmiş dönemlerde uzun süreli uygulanan ekonomik ambargolar ve iç güvenlik sorunları Irak'ın küresel ekonomiyle bütünleşmesini güçleştirmiştir. Neticede son 40 yıl Irak ekonomisi oldukça istikrarsız bir yapı sergilemiştir.

Ekonomide kamunun ağırlıklı payı bulunmakla birlikte, Irak özel sektörü gelişme göstermektedir. Irak tüketim, ara ve yatırım mallarını büyük oranda ithal etmektedir.

IMF'nin 2022 yılı Mayıs tarihli Irak raporuna göre; reel GSYİH'nın pandemi öncesi seviyesine ulaşması öngörülmektedir. Artan gıda fiyatlarının en savunmasız kesimler üzerindeki etkisini azaltmak en acil önceliktir. Yapısal reformları hızlandırmak, sosyo-ekonomik öncelikleri gerçekleştirmek için elverişli durumdaki petrol piyasası koşullarını kullanmak, Irak'ın orta vadeli ekonomik direncini güçlendirmenin anahtarı olacaktır. ([IMF açıklamasının detayı için bakınız](#))

Dünya Bankasının 2022 yılı Nisan tarihli değerlendirmesine göre ise özetle; Irak ekonomisi, pandeminin sebep olduğu ikiz şoktan ve 2020'de petrol fiyatlarındaki çöküşten yavaş yavaş toparlanmaktadır. Hem petrol hem de petrol dışı sektörlerdeki büyüme, petrol üretiminin artması ve COVID-19 kısıtlamalarının gevşetilmesiyle pandemi öncesi seviyelerine ulaşma yolunda ilerlemektedir. Genel görünüm; jeopolitik gerilimlerin yol açtığı belirsizlikler, devam eden pandemi, güvenlik zorlukları ve iklim değişikliği gibi önemli risklere tabi olmaya devam etmektedir. ([Dünya Bankası Irak Ekonomi Raporu](#))

Yine Dünya Bankasının 2022 yılı Haziran tarihli diğer bir değerlendirmesine göre; 2022-2024 döneminde yüksek öngörülen petrol fiyatlarının Irak'ın mali ve dış dengelerini fazlada tutacağı, bununla birlikte ekonomik görünümün Ukrayna savaşı gibi jeopolitik risklere konu olmaya devam edeceği, petrol fiyatlarının daha yükselmesinin Irak'ın mali dengesini iyileştirecek olsa da, artan gıda fiyatları ve tarım ithalatındaki aksamaların önceden var olan yoksulluk eğilimlerini şiddetlendireceği ve gıda güvenliği risklerini artıracaağı öngörülmektedir. ([Dünya Bankası Overview](#))

2022 yılı itibarıyla;

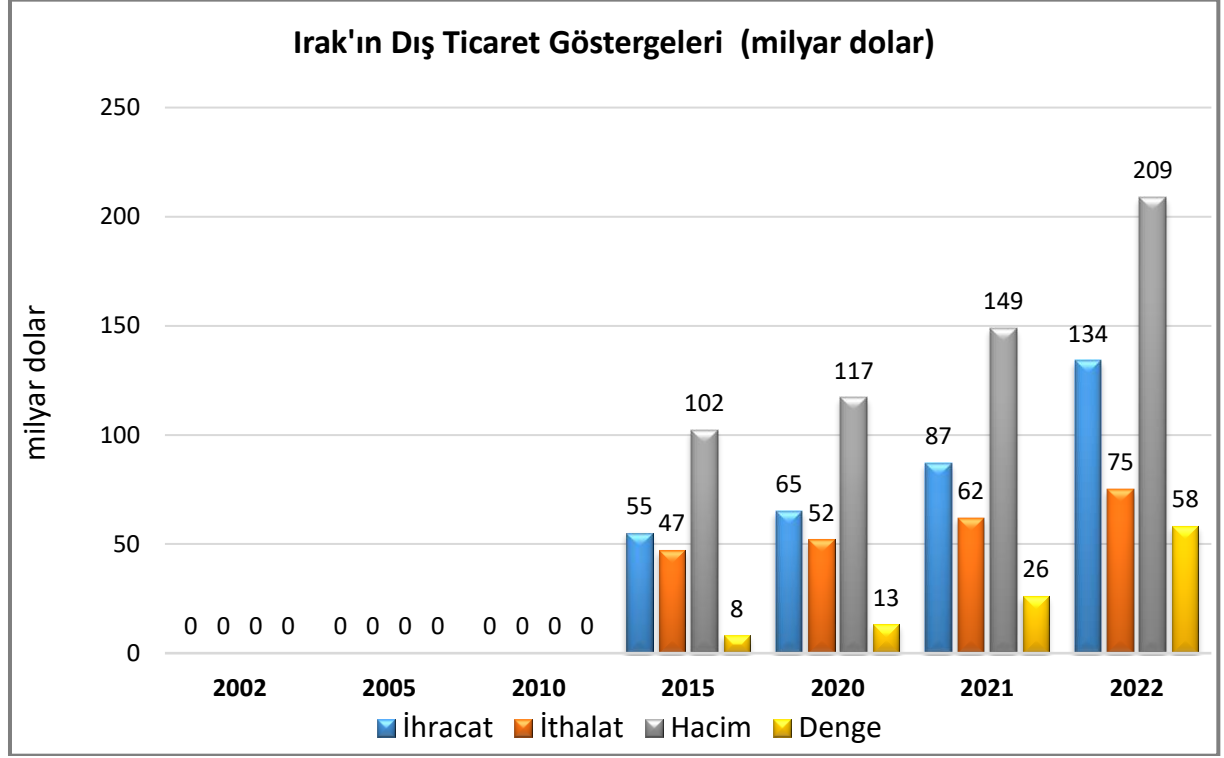
- Toplam döviz rezervi (altın dahil) 97 milyar dolardır. (Dünya Bankası-2023)
- Ülke GSYİH'sı içinde sanayi sektorunun (inşaat dahil) payı %63, tarımın %3'tur. Sadece imalat sektorunun milli gelir içindeki payı ise %2'dir. (Dünya Bankası-2023)

3. DIŞ TİCARET

Genel Durum

Ekonomisi ve dış ticareti petrole dayanmaktadır.

Ülkenin Dış Ticareti

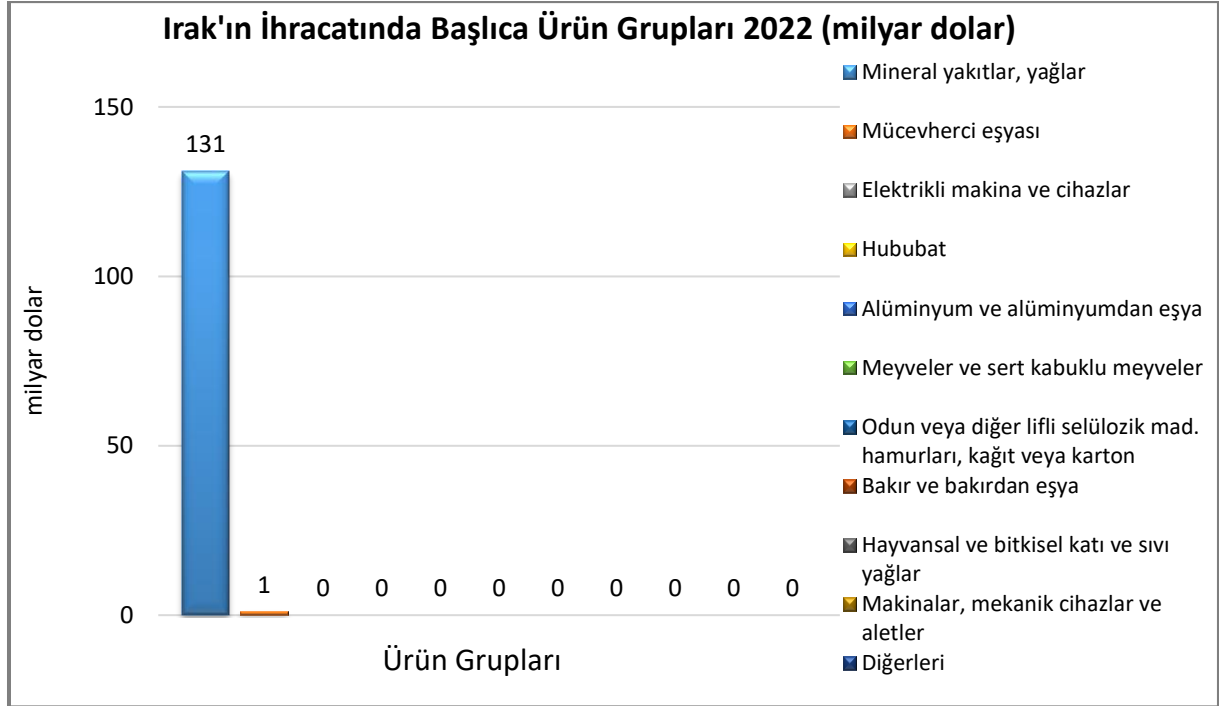
Kaynak: Trademap-mirrordata /Irak (30.10.2023)

Irak, petrol ihracatı sayesinde dış ticareti fazla vermektedir.

Irak, tarım ve sanayi üretimi kısıtlı olduğundan, ihtiyaçlarını ithalat yoluyla karşılamaktadır.

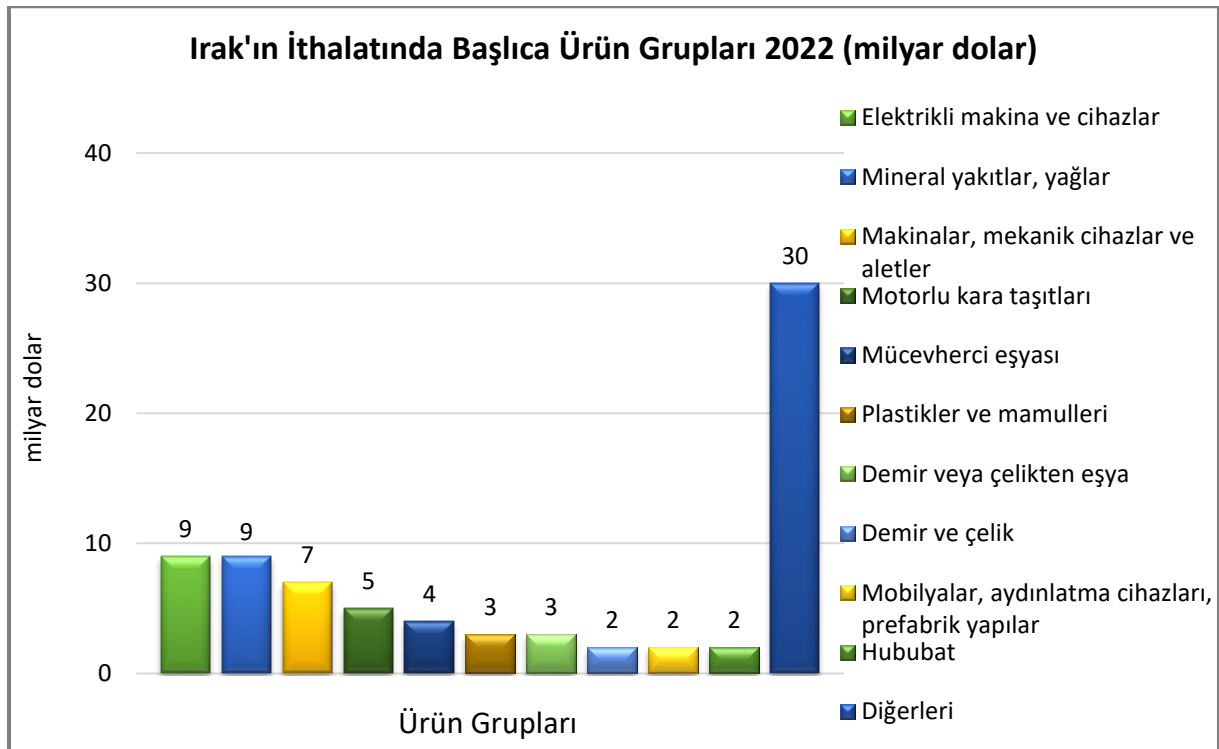
Başlıca Ürünler İtibarı ile Dış Ticaret

İhracat

Kaynak: Trademap-mirrordata/Irak [Detaylı tablo için tıklayınız](#)

İthalat

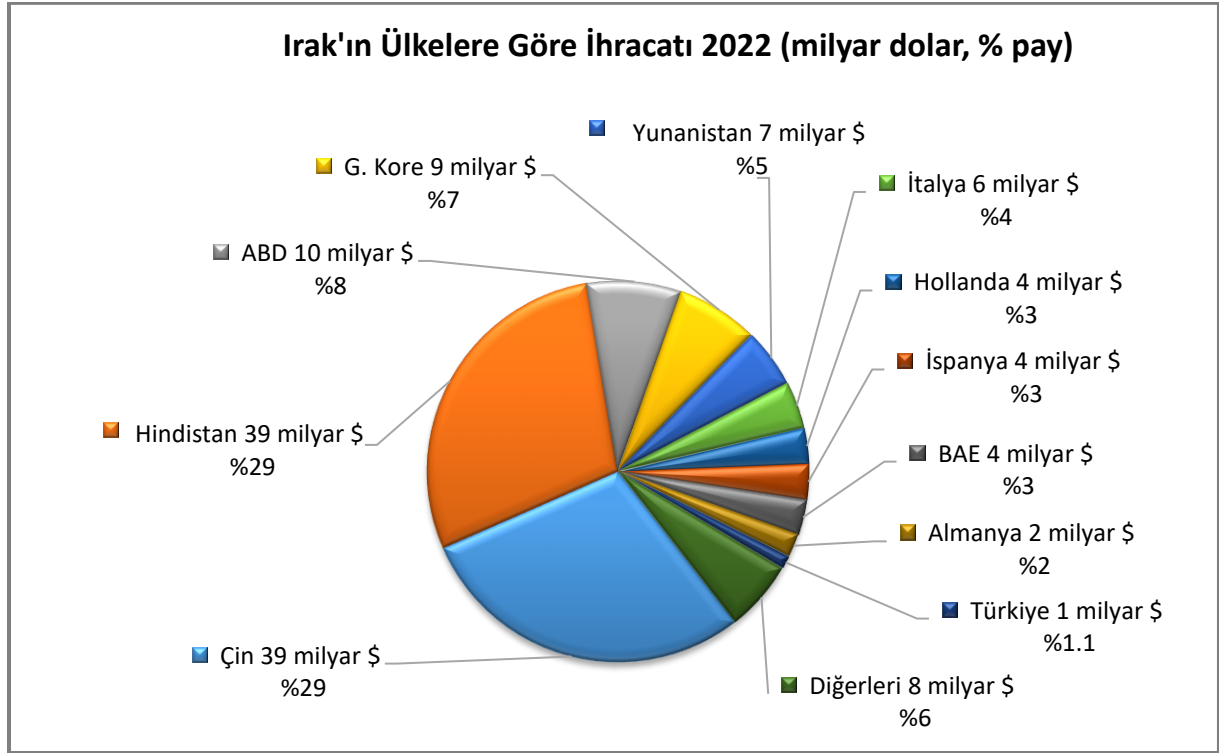

Kaynak: Trademap-mirrordata/Irak [Detaylı tablo için tıklayınız](#)

Başlıca Ülkeler İtibarı ile Dış Ticaret

İhracat

Kaynak: Trademap-mirrordata/İrak [Detaylı tablo için tıklayınız](#)

İthalat

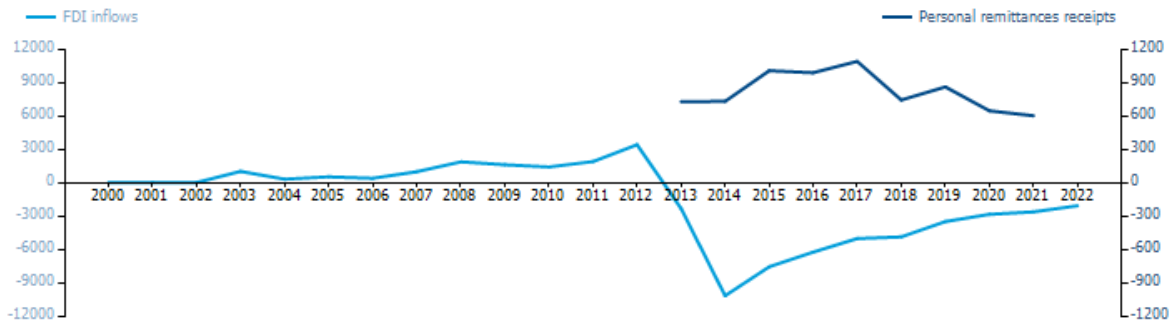
Kaynak: Trademap-mirrordata/İrak [Detaylı tablo için tıklayınız](#)

4. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR

Doğrudan Yabancı Yatırımların Görünümü

Ülkede yaşanan terör, siyasi ve iktisadi istikrarsızlık, ihracatı ve bütçesindeki payı yüksek olan petrol fiyatının aşırı düşmesi kamu gelirlerinin azalmasına ve Irak'ın büyük bir finansal krize girmesine yol açmıştır. Tüm bunlar ülkede bulunan yabancı sermayenin de hızla ülkeyi terk etmesine neden olmuştur.

2012 yılından itibaren düşüş eğiliminde olan doğrudan yabancı yatırım tutarı (3,4 milyar dolar seviyesinden) 2013-2022 döneminde negatif seviyede gerçekleşmiştir. (Dünya Bankası-<https://data.worldbank.org/indicator/BX.KLT.DINV.CD.WD?locations=IQ&view=chart>)

Kaynak: UNCTAD (<https://unctadstat.unctad.org/CountryProfile/GeneralProfile/en-GB/368/index.html>)

Diğer taraftan Dünya Bankası'nın Ocak 2018'de yayımladığı DEAŞ-terör saldırılarından doğrudan etkilenen yedi vilayetteki (Bağdat, Babil, Anbar, Selahattin, Musul, Kerkük, Diyala) hasar ve ihtiyaç tespitini içeren raporda toplam hasar ve zararın 46 milyar dolar tutarında olduğu belirtilmektedir. Rapora göre, yedi vilayetin uğradığı zarar ve ziyanın karşılanabilmesi için gereken yatırım tutarı 88,2 milyar dolardır. Bunun 22,9 milyar dolarlık kısmına kısa vadede, 65,4 milyar dolarlık kısmına ise orta vadede ihtiyaç duyulmaktadır. Tüm hasar ve zararın giderilebilmesi için gereksinim duyulan yatırım miktarı konut ve yerleşim için 17,4 milyar dolar, sanayi ve ticaret için 10,6 milyar dolar, altyapı için 9,1 milyar dolar olarak öngörülmüştür.

Irak, yeniden yapılanma için ihtiyaç duyduğu finansmanı kendi imkanları ile karşılamaktan uzaktır. Dolayısıyla, yeniden imar için yabancı sermaye ihtiyacı içindedir.

Irak Reform, Toparlanma ve İmar Fonu kapsamında yürütülen çalışmalar hakkında rapora aşağıda linki verilen Dünya Bankasının web adresinden ulaşılması imkanı bulunmaktadır.

➤ <https://www.worldbank.org/en/country/iraq/publication/iraq-reform-recovery-and-reconstruction-fund-i3rf-trust-fund-annual-progress-report-to-development-partners-2021>

Türkiye'nin 2021 yılı itibarıyla yurtdışında gerçekleştirdiği yaklaşık 47 milyar dolar tutarındaki doğrudan yatırım stokunda Irak'ın payı 517 milyon dolardır. (TCMB-2023)

2021 yılı insani gelişmişlik endeksine göre 191 ülke arasında Irak 121. sıradadır. (BM-2024)

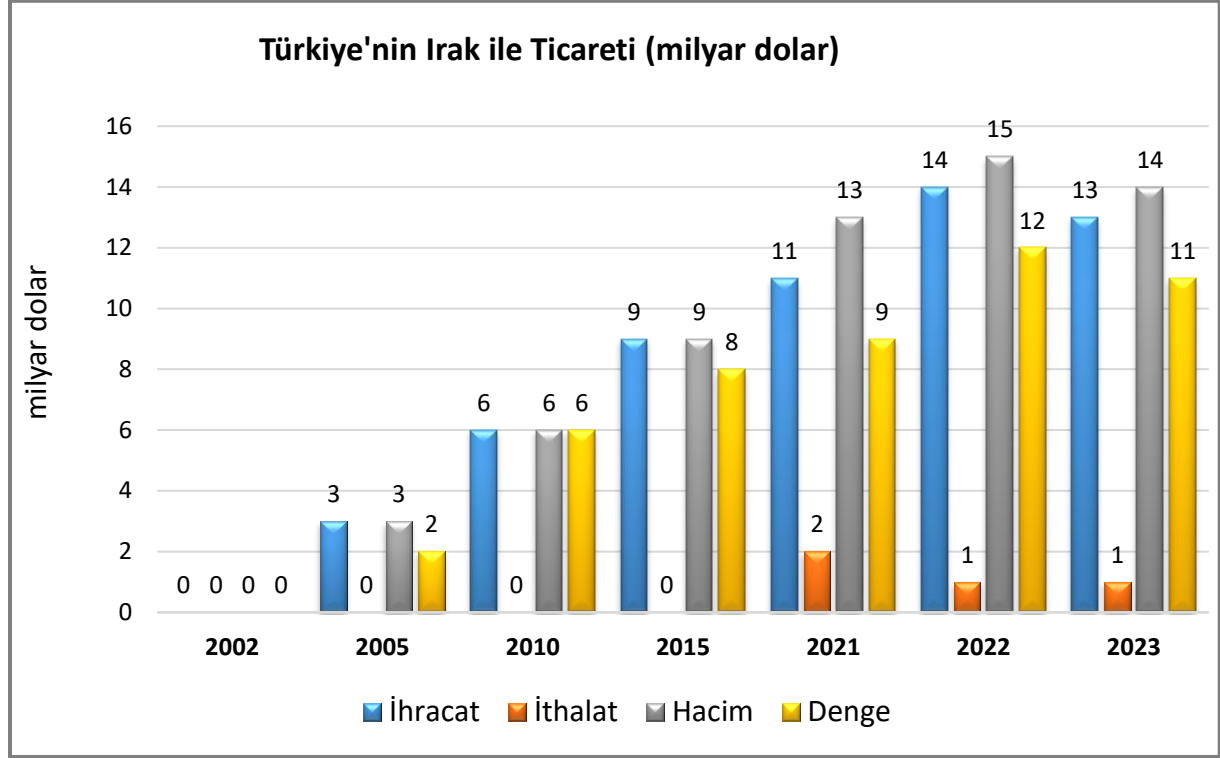
2020 yılı iş yapma kolaylığı açısından 190 ülke arasında 172. sıradadır. (Dünya Bankası-2024)

5. TÜRKİYE ile TİCARET

Genel Durum

İkili ticaret Türkiye lehine fazla vermektedir.

Türkiye-Irak Dış Ticareti

2023 yılında;

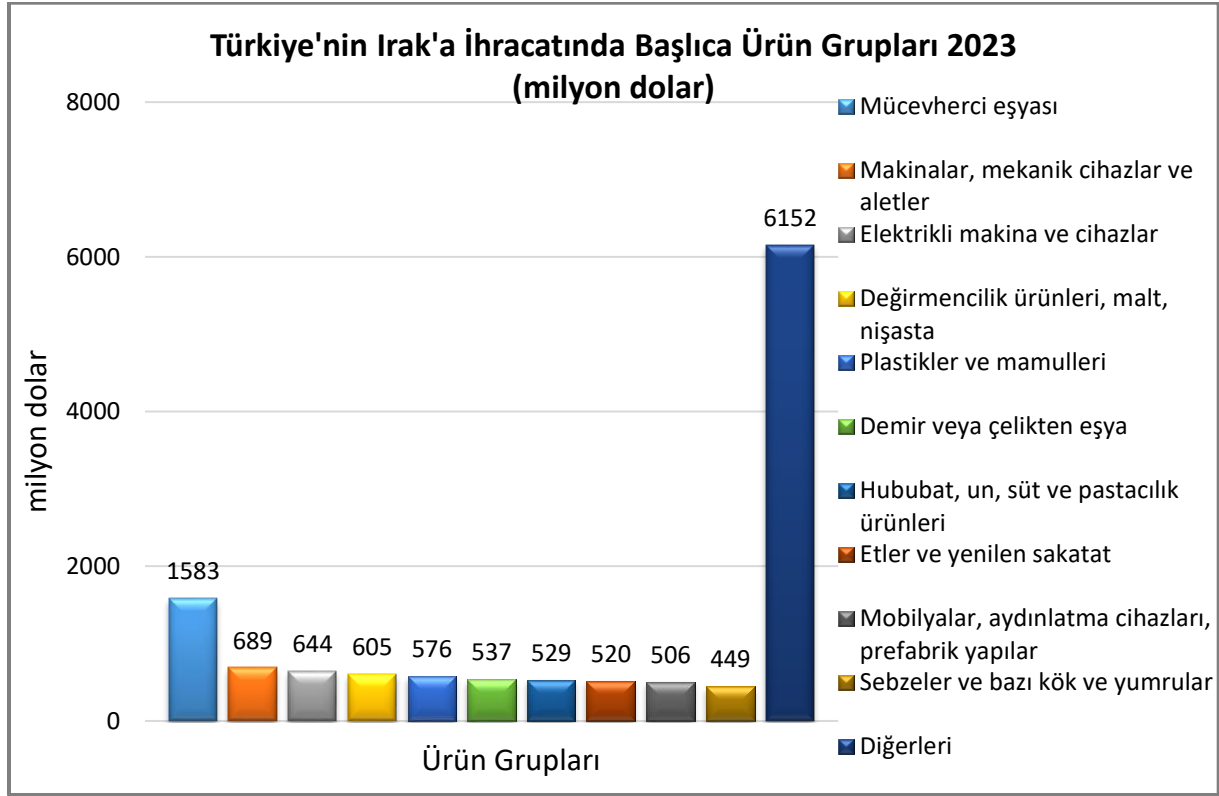
- Irak'a ihracatımız bir önceki yıla göre %7 azalmıştır.

Toplam ihracatımızdaki payı yaklaşık %5 olup 3. sıradadır.

- Irak'tan ithalatımız bir önceki yıla göre yaklaşık %6 artmıştır.

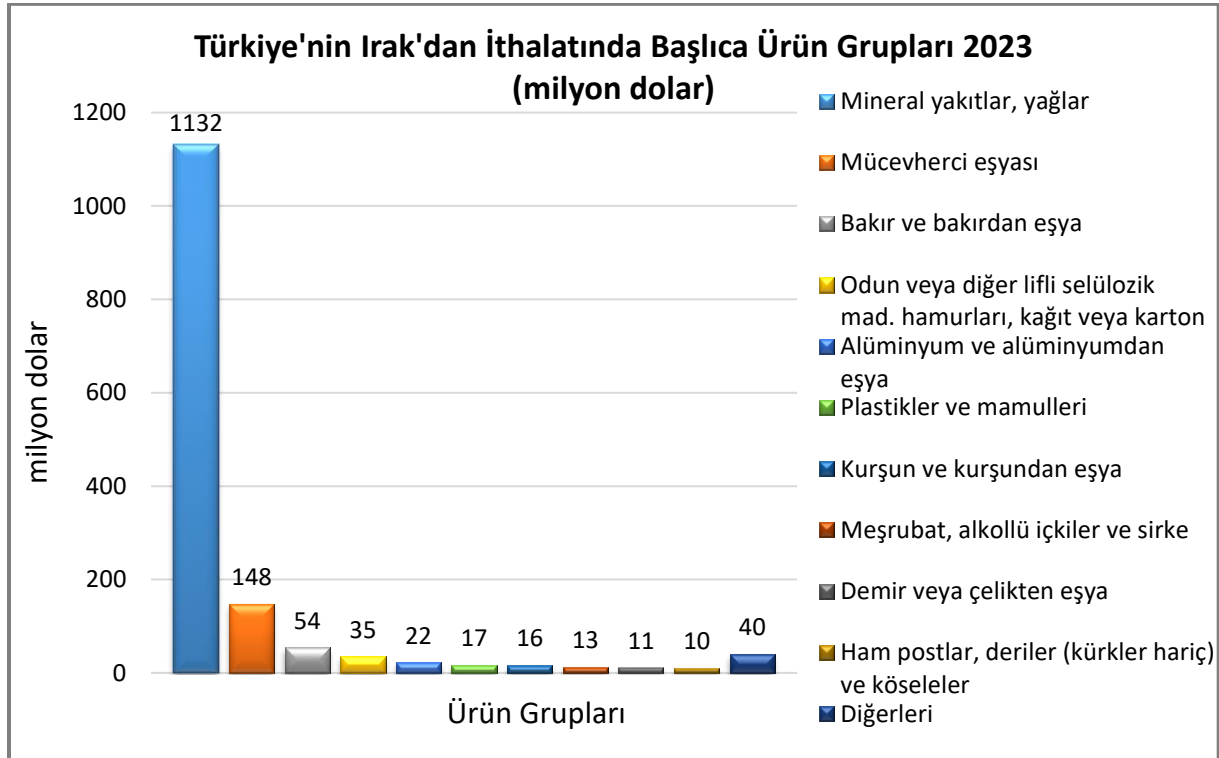
Toplam ithalatımızda 39. sırada yer almıştır.

Türkiye'nin Irak'a İhracatında Başlıca Ürünler

Kaynak: Trademap/Türkiye-directdata [Detaylı tablo için tıklayınız](#)

Türkiye'nin Irak'tan İthalatında Başlıca Ürünler

Kaynak: Trademap/Türkiye-directdata [Detaylı tablo için tıklayınız](#)

EKLER:**EK-1: Irak'ın İhracatında Başlıca Ürünler (1.000 dolar)**

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER (ilk 15)	2020	2021	2022	Pay (%, 2022)	Değişim (%, 2021-2022)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)			64 900 288	87 446 687	133 905 463	100	53,1
1.	2709	Ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar)	50 957 293	76 501 809	120 182 052	89,8	57,1
2.	2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	4 646 831	6 037 413	9 567 240	7,1	58,5
3.	7108	Altın (platin kaplamalı altın dahil) (işlenmemiş veya yarı işlenmiş ya da pudra halinde)	7 975 862	2 081 271	1 027 642	0,8	-50,6
4.	2713	Petrol koku, petrol bitümeni ve petrol yağlarının veya bitümenli minerallerden elde edilen yağların diğer kalıntıları	482 492	602 682	836 152	0,6	38,7
5.	8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	3 633	3 805	303 345	0,2	7872,3
6.	2711	Petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar	58 161	174 818	219 443	0,2	25,5
7.	1005	Mısır	79	277 952	119 347	0,1	-57,1
8.	0804	Hurma, incir, ananas, avokado ve guava armudu, mango ve mangost (taze/kurutulmuş)	90 837	127 192	110 140	0,1	-13,4
9.	1003	Arpa	0	161 726	106 719	0,1	-34
10.	4707	Kağıt ve karton döküntü ve kırıntıları	17 738	72 652	86 507	0,1	19,1
11.	7601	İşlenmemiş alüminyum	32 122	51 849	59 773	0	15,3
12.	1509	Zeytinyağı ve fraksiyonları (kimyasal olarak değiştirilmemiş)	0	0	57 507	0	100
13.	2503	Her nevi kükürt (süblime, presipite ve koloidal kükürt hariç)	23	2 546	40 958	0	1508,7
14.	7403	Rafine edilmiş bakır ve bakır alaşımları (ham)	36 281	46 485	36 269	0	-22
15.	8802	Helikopterler, uçaklar vb; uzay araçları (uydular dahil), uzay araçlarını fırlatıcı araçlar ve yörünge-altı araçları	0	0	36 210	0	100

Kaynak: Trademap-mirrordata /Irak

EK-2: Irak'ın İthalatında Başlıca Ürünler (1.000 dolar)

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER (ilk 15)	2020	2021	2022	Pay (%, 2022)	Değişim (%, 2021-2022)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)			52 208 717	61 761 319	75 442 734	100	22,2
1.	2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	2 604 095	5 576 000	7 951 948	10,5	42,6
2.	8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	3 437 144	3 236 428	4 116 917	5,5	27,2
3.	8703	Otomobiller	1 854 298	2 212 001	3 279 803	4,3	48,3
4.	7113	Mücevherci eşyası ve aksamı (kıymetli metallere veya kıymetli metallerle kaplama metallere)	1 435 605	2 206 370	3 003 975	4	36,2
5.	2402	Tütün/tütün yerine geçen maddelerden purolar, sigarillolar ve sigaralar	925 243	1 020 314	1 285 536	1,7	26
6.	1006	Pirinç	692 801	792 790	1 112 185	1,5	40,3
7.	8415	Klima cihazları (motorlu bir vantilatör ile nem ve ısıyı değiştirmeye mahsus tertibatı olanlar)	807 238	731 288	1 063 829	1,4	45,5
8.	3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	1 030 517	1 123 640	981 823	1,3	-12,6
9.	7214	İnşaat demiri	559 406	1 022 718	918 049	1,2	-10,2
10.	7108	Altın (platin kaplamalı altın dahil) (işlenmemiş veya yarı işlenmiş ya da pudra halinde)	347 703	33 827	916 383	1,2	2609
11.	1512	Ayçiçeği, aspir, pamuk tohumu yağları ve bunların fraksiyonları (kimyasal olarak değiştirilmemiş)	425 737	458 031	831 639	1,1	81,6
12.	0207	Kümes hayvanlarının etleri ve yenilen sakatatı (taze, soğutulmuş veya dondurulmuş)	506 078	519 598	809 879	1,1	55,9
13.	8544	İzole edilmiş teller, kablolar ve diğer elektrik iletkenler; tek tek kaplanmış liflerden oluşan fiber optik kablolar	558 898	742 003	801 551	1,1	8
14.	2711	Petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar	251	2 430 491	795 204	1,1	-67,3
15.	8708	Karayolu taşıtları için aksam ve parçalar	524 121	530 641	744 983	1	40,4

Kaynak: Trademap-mirrordata /Irak

EK-3: Irak'ın Ülkelere Göre İhracatı (1.000 dolar)

Sıra	Ülke (ilk 15)	2020	2021	2022	Pay (% 2022)	Değişim (% 2021-2022)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)		64 900 288	87 446 687	133 905 463	100	53,1
1.	Çin	19 303 765	26 647 233	39 384 745	29,4	47,8
2.	Hindistan	16 172 948	26 566 073	39 068 377	29,2	47,1
3.	ABD	3 266 564	3 883 786	10 343 131	7,7	166,3
4.	G. Kore	4 268 274	5 323 531	9 483 975	7,1	78,2
5.	Yunanistan	2 283 534	4 895 994	7 142 314	5,3	45,9
6.	İtalya	2 541 658	3 973 324	5 859 178	4,4	47,5
7.	Hollanda	766 280	499 618	3 987 665	3	698,1
8.	İspanya	992 568	1 788 690	3 536 889	2,6	97,7
9.	BAE	1 282 244	2 699 039	3 530 832	2,6	30,8
10.	Almanya	468 152	1 099 956	2 164 733	1,6	96,8
11.	Fransa	264 362	1 062 838	1 554 504	1,2	46,3
12.	Türkiye	8 201 655	1 664 100	1 419 175	1,1	-14,7
13.	Singapur	1 799 731	1 397 380	1 245 299	0,9	-10,9
14.	Sırbistan	425 596	755 000	1 208 446	0,9	60,1
15.	Tayvan	791 711	1 082 574	1 021 305	0,8	-5,7

Kaynak: Trademap-mirrordata /Irak

EK-4: Irak'ın Ülkelere Göre İthalatı (1.000 dolar)

Sıra	Ülke (ilk 15)	2020	2021	2022	Pay (%, 2022)	Değişim (%, 2021-2022)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)		52 208 717	61 761 319	75 442 734	100	22,2
1.	BAE	13 110 544	14 252 427	21 478 896	28,5	50,7
2.	Çin	10 922 540	10 689 813	13 989 337	18,5	30,9
3.	Türkiye	9 142 515	11 131 282	13 750 841	18,2	23,5
4.	İran	4 978 100	8 914 605	7 344 905	9,7	-17,6
5.	Hindistan	1 457 956	2 032 421	2 455 015	3,3	20,8
6.	S. Arabistan	705 962	1 021 210	1 541 624	2	51
7.	G. Kore	935 040	986 404	1 150 883	1,5	16,7
8.	Almanya	1 040 370	1 051 315	1 121 945	1,5	6,7
9.	Tayland	206 095	282 646	1 013 826	1,3	258,7
10.	ABD	770 125	802 684	949 852	1,3	18,3
11.	İtalya	609 584	773 891	860 081	1,1	11,1
12.	Malezya	119 303	449 883	784 579	1	74,4
13.	Ürdün	663 507	615 171	657 969	0,9	7
14.	Japonya	367 212	424 865	614 856	0,8	44,7
15.	Brezilya	557 262	398 602	614 631	0,8	54,2

Kaynak: Trademap-mirrordata /Irak

Ek-5: Türkiye'nin Irak'a İhracatında Başlıca Ürünler (1.000 dolar)

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER (ilk 15)	2021	2022	2023	Pay (%, 2023)	Değişim (%, 2022-2023)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)			11 131 282	13 750 841	12 786 292	100	-7
1.	7113	Mücevherci eşyası ve aksamı (kıymetli metallere veya kıymetli metallerle kaplama metallere)	1 398 902	1 718 551	1 355 925	10,6	-21,1
2.	1101	Buğday unu	479 932	611 710	550 802	4,3	-10
3.	0207	Kümes hayvanlarının etleri ve yenilen sakatatı (taze, soğutulmuş veya dondurulmuş)	424 052	649 894	520 275	4,1	-19,9
4.	1905	Tatlı Bisküvi ve Gofretler	349 985	435 284	436 766	3,4	0,3
5.	0713	Kuru baklagiller (kabuksuz) (taneleri ikiye ayrılmış)	232 918	489 156	412 092	3,2	-15,8
6.	9403	Diğer mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları	344 306	333 472	321 074	2,5	-3,7
7.	9619	Hijyenik havlular ve tamponlar, bebek bezleri ve benzeri hijyenik eşya	193 720	254 868	302 639	2,4	18,7
8.	7108	Altın (platin kaplamalı altın dahil) (işlenmemiş veya yarı işlenmiş ya da pudra halinde)	21 839	0	225 308	1,8	0
9.	1512	Ayçiçeği, aspir, pamuk tohumu yağları ve bunların fraksiyonları (kimyasal olarak değiştirilmemiş)	137 444	490 411	224 252	1,8	-54,3
10.	2304	Soya fasulyesi yağı üretiminden arta kalan küspe ve katı atıklar	195 273	342 183	221 916	1,7	-35,1
11.	8544	İzole edilmiş teller, kablolar ve diğer elektrik iletkenler; tek tek kaplanmış liflerden oluşan fiber optik kablolar	178 457	189 863	215 314	1,7	13,4
12.	1005	Mısır	61 896	147 117	206 795	1,6	40,6
13.	7308	Demir veya çelikten inşaat ve inşaat aksamı, inşaatta kullanılmak üzere hazırlanmış demir veya çelikten sac, çubuk, vb.	184 757	228 239	201 856	1,6	-11,6
14.	0805	Turunçgiller (taze/kurutulmuş)	122 727	68 752	196 793	1,5	186,2
15.	8703	Otomobiller	62 253	70 708	193 699	1,5	173,9

Kaynak: Trademap /Türkiye-directdata

Ek-6: Türkiye'nin Irak'tan İthalatında Başlıca Ürünler (1.000 dolar)

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER (ilk 15)	2021	2022	2023	Pay (% 2023)	Değişim (% 2022-2023)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)			1 664 100	1 419 175	1 498 086	100	5,6
1.	2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	105 204	372 580	703 765	47	88,9
2.	2713	Petrol koku, petrol bitümeni ve petrol yağlarının veya bitümenli minerallerden elde edilen yağların diğer kalıntıları	365 041	448 995	428 128	28,6	-4,6
3.	7108	Altın (platin kaplamalı altın dahil) (işlenmemiş veya yarı işlenmiş ya da pudra halinde)	970 850	326 274	147 872	9,9	-54,7
4.	7404	Bakır döküntü ve hurdaları	0	35 506	36 283	2,4	2,2
5.	4707	Kağıt ve karton döküntü ve kırıntıları	52 640	67 833	35 415	2,4	-47,8
6.	7801	İşlenmemiş kurşun	27 906	20 809	15 328	1	-26,3
7.	3915	Plastikten döküntü, kalıntı ve hurdalar	12 998	22 270	15 174	1	-31,9
8.	2202	Sular (mineral ve gazlı sular dahil) ve alkolsüz diğer içecekler (tatlandırıcı, lezzetlendirilmiş)	198	8 904	12 786	0,9	43,6
9.	7602	Alüminyum döküntü ve hurdaları	0	6 945	11 194	0,7	61,2
10.	7308	Demir veya çelikten inşaat ve inşaat aksamı, inşaatta kullanılmak üzere hazırlanmış demir veya çelikten sac, çubuk, vb.	104	363	10 928	0,7	2910,5
11.	7601	İşlenmemiş alüminyum	20 711	24 067	9 923	0,7	-58,8
12.	7403	Rafine edilmiş bakır ve bakır alaşımları (ham)	46 485	36 269	8 605	0,6	-76,3
13.	4101	Sığır (bufalo dahil) ve at cinsi hayvanların ham post ve derileri	10 633	10 638	7 817	0,5	-26,5
14.	4011	Kauçuktan yeni dış lastikler	2 742	2 918	7 125	0,5	144,2
15.	7413	Bakırdan demetlenmiş teller, kablolar, örme halatlar ve benzerleri (elektrik için izole edilmiş olanlar hariç)	0	0	4 635	0,3	0

Kaynak: Trademap /Türkiye-directdata